

ΤΟ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ

Ο κ. Βενιζέλος έδωκε προχθές πρὸς τοὺς Ἑλληνας δημοσιογράφους εἰς τὴν Ρώμην τὰς ἀκολουθοῦσας δηλώσεις του, δημοσιευθείσας καὶ εἰς τὴν χθες- γινῆ τρίτην ἔκδοσιν τοῦ «Ἐλευθέρου Βήματος» :

— Εἶμαι πολὺ εὐτυχῆς διὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς συνθήκης, ἣς πραγματικῶς δέξει ἐπὶ ἀσφαλῶν βάσεων τὴν φιλίαν καὶ τὴν ἐγκάρδιον συνεννόησιν λαῶν οἱ ὅποιοι, μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πολέμου καὶ τὴν ὑπογραφήν τῆς συνθήκης τῆς εἰρήνης, δύναται νὰ λεχθῆ πράγματι ὅτι δὲν ἔχουν πούθενά ἀντίθετα συμφέροντα. Ἡ πολιτικὴ αὕτη τῆς προσεγγίσεως πρὸς τὴν Ἰταλίαν ὑπῆρξε παλαιὰ δι' ἐμέ. Ἀνεκάθεν ἐνεπνεύσθη ἀπὸ τὴν ιδέαν ταύτην, καὶ προσεπάθησα πάντοτε ὅση μοι δύναιμι, νὰ ἐπιτύχω τὴν συνεννόησιν μετὰ τῆς Ἰταλίας. Εἶνε ἀνάγκη νὰ ὑπομνήσω ὅτι ὅταν μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἰωαννίνων ὁ τότε διάδοχος ἐπροχώρει πρὸς τὴν Αὐλώνα, ἦλθεν ὁ τότε πρέσβυς τῆς Ἰταλίας καὶ μοὶ ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἡ Ἰταλικὴ κυβέρνησις δὲν θὰ ἐπεθύμει τὴν ἐγκατάστασιν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Αὐλώνα καὶ τὴν Ἀδριατικὴν, ἐὰν ὅμως λόγος στρατιωτικοὶ ἐπέβαλλον τὴν προέλασιν εἰς τὴν Ἰταλίαν δὲν ἔχει ἀντιρροήσεις ἐφ' ὅσον ἡ κατοχὴ θὰ ἦτο προσωρινή. Ἐγὼ τότε διέταξα ἀμέσως τὸν διάδοχον νὰ σταματήσῃ, τόνισας εἰς τὸν πρεσβευτὴν ὅτι ἡ Ἑλλάς δὲν ἔχει βλάβειν εἰς τὴν Ἀδριατικὴν καὶ δὲν ὑπῆρχε λόγος προελάσεως. Τὸ γεγονός τοῦτο πιστοποιεῖ ὅτι ἀπέβλεπα ἀνεκάθεν εἰς τὴν συνεννόησιν μετὰ τῆς Ἰταλίας. Ἐπίσης ἀναφέρω ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ ὅτι ὅταν ἐπρόκειτο νὰ κανονισθῶσι τὰ σύνορα τῆς Ἀλβανίας ὑπὸ τῆς διασκέψεως τῆς Φλωρεντίας, καὶ ἔπειτα ἡ Βέρειος Ἡπειρος προσηρτάτο εἰς τὴν Ἀλβανίαν, ἀνεγνώρισα τὸ πρωτόκολλον τῆς Φλωρεντίας καὶ ἀπέσυρα τὰ στρατεύματά μας. Ὅταν δὲ μετὰ τὴν πτώσιν τῶν πρυγκηπῶν Βηθῆ ἡ κατάστασις τῆς Ἀλβανίας ὡ- ἐκείνη διασαλευθείσα, καὶ ἐκλήθη ὑπὸ τῶν μεγάλων δυνάμεων ὅπως καταλάβω προσωπικῶς τὴν Βόρειον Ἡπειρον ἵνα ἐπιβληθῆ ἡ τάξις μέχρι τοῦ καθορισμοῦ ὑπὸ τῆς διασκέψεως τῆς εἰρήνης τοῦ ζητήματος τῆς Ἀλβανίας, ἀπήντησα ὅτι εἶμαι πρόθυμος, ἀλλ' εἶνε ἀνάγκη νὰ θεσπῆται τοῦτο ἡ Ἰταλία. Αἱ δυνάμεις τότε ἠρώτησαν τὴν Ἰταλίαν καὶ συνεφωνήθη ἡμεῖς μὲν νὰ καταλάβωμεν τὴν Βόρειον Ἡπειρον, ἡ Ἰταλία δὲ τὴν Αὐλώνα. Ἀπέφυκα ἐπίσης τὸ ζήτημα τῆς Σάσωνος ὅπερ ἀνεκινήθη εἰς τὴν βουλὴν μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ Βουκουρεστίου. Ἐδήλωσα τότε εἰς τὴν βουλὴν ὅτι δὲν μᾶς χρειάζεται ἡ Ἀδριατικὴ. Ταῦτα πάντα δεικνύουν ὅτι ἤμην ἀνεκάθεν ὑπὲρ τῆς συνεννοήσεως μετὰ τῆς Ἰταλίας καὶ ὁσάκις ἐβλεπα τὸν Σανίνο ἔλεγον εἰς αὐτόν :

— «Ἐὰν νὰ λύσωμεν τὰ ζητήματά μας, ἐκεῖνος ὅμως ἐπεφυλάσσετο ἐν ἀγαμῶν τῆς ἐπιλύσεως τοῦ ἀδριατικοῦ ζητήματος.

«Ὁ πόθος μου ὑπὲρ συμφωνίας μετὰ τῆς Ἰταλίας ὑπῆρξε βαθύς, καὶ ὅταν εἶδα τὸν κ. Μιχαλακόπουλον νὰ ἀρχίσῃ συνεννοήσεις μετὰ τὴν Ἰταλίαν, ἐνεθάρρυνα αὐτὸν καὶ ἐδήλωσα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν Δωδεκανησίων ἐπισκεφθείσαν με ἵνα παρακονεθῆ διὰ τὴν θυσίαν τῆς Δωδεκανήσου, ὅτι μόνον ὁ κ. Μιχαλακόπουλος κάμνει καλὰ διότι μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας δὲν ὑφίσταται ζήτημα Δωδεκανήσων μετὰ τὴν συνθήκην τῆς Λοζάννης, μόνον δὲ μετὰ τῆς Δωδεκανησίων καὶ Ἰταλίας, ὅπως δὲν ὑφίσταται ζήτημα μετὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ Ἑλλάδος περὶ Κύπρου, ἀλλὰ μετὰ τῆς λαοῦ Κύπρου καὶ Ἀγγλίας.

«Εἰς τὸ συμφωνοῦν, τὸ ὅποιον θὰ δημοσιευθῆ ἄκριτον δέον νὰ ἐξαρθῆ ὅτι ἡ διαιτησία εἶνε εὐρυτάτη καὶ πλήρης, ὅλα δὲ τὰ ζητήματα παραπέμπονται εἰς τὴν διαιτησίαν ἐὰν ἀποτύχῃ οἰσοδότητος συμβιβασμός. Ἡ Ἰταλία ὑπέγραψε παρόμοιον συμφωνοῦν μόνον μετὰ τῆς Ἑλβετίας. Τὸ τουρκικὸν τοιοῦτον ἐξαιρεῖ τὰ ζητήματα τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας. Τοῦτο ἀποτελεῖ μέγα βήμα πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς εἰρηνεύσεως τοῦ κόσμου, ἰδίως προκειμένου περὶ μεγάλης δυνάμεως καὶ μικροῦ κράτους. Τὸ συμφωνοῦν εἶνε εἰρηνικόν, ἀπὸ τῆς πρώτης δὲ στιγμῆς ἐξηγήθη ὅτι δὲν ὑπάρχει αἰχμη κατ' οὐδενός, εὐτυχῶς δὲ οὐδεὶς ἀνησύχησεν, οὔτε παρεξήγησεν, ὡς προκύπτει ἀπὸ τὰ ἄρθρα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ τύπου. Πάντως μεταβαίνων εἰς Παρισίους, ἴσως καὶ εἰς τὸ Λονδίνον, καὶ τὸ Βελιγράδιον θὰ παρῶμαι καὶ ἐπισημῶς σχετικῶς διαβεβαιώσεις. Οὐδὲν ὑπάρχει ἔξω ἀπὸ τὸ κείμενον καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ δυσαρσηθῆ διὰ τὴν φιλίαν μετὰ τῆς Ἰταλίας. Ἀλλὰ ἐὰν ὑπάρξῃ κανεὶς δὲν θὰ μετανοήσω βεβαίως. Μετὰ τὸ ἰταλικὸν συμφωνοῦν ἐλπίζω νὰ συνάψωμεν συμφωνοῦν μετὰ τῆς Τουρκίας, Βουλγαρίας, Ἀλβανίας καὶ Σερβίας.»

Εἰς παρατήρησιν ὅτι μίαν ἰταλικὴν ἐφημερίδα συνῆψε εἰς τὸν κ. Βενιζέλον προσοχὴν καὶ ἐπιφυλάξιν ἀναφορικῶς μετὰ τὸ βαλκανικὸν Λοκάρνο, ὁ κ. Βενιζέλος ἀπήντησεν :

— Δὲν γνωρίζω τί ἐννοεῖ «Λοκάρνο», ἀλλὰ ἐὰν ἐννοῖ συμμαχίαν, δηλῶ ὅτι δὲν ὑπάρχει κανεὶς λόγος συμμαχίας μετὰ τῆς Σερβίας ἢ ἄλλων κρατῶν, διότι ἡ συμμαχία θὰ εἶχεν αἰχμη ἀπειλητικὴν κατ' ἄλλον, ἐνῶ ἡ πολιτικὴ μας δὲν εἶνε αὕτη. Διότι συμμαχίαι τοιαῦτα ἀντίκεινται πρὸς τὸ συμφωνοῦν τῆς Κοινωνίας. Ἐνθυμούμαι ὅταν μετὰ τὴν καταγγελίαν τῆς ἐλληνοσερβικῆς συμμαχίας ἐπανήρ- χισαν αἱ συνεννοήσεις εἰς τὸ Βελιγράδιον περὶ ἀνανεώσεως καὶ συνεξηγητοῦν πάντα τὰ ἐκκερητὰ ζήτήματα οἱ Σέρβοι μᾶς εἶπον ὅταν παρετηρήσαμεν ὅτι ζητοῦν πολλὰ :

— Διὰ τοῦτο ζητοῦμεν πολλὰ, διότι σᾶς δίδομεν τὴν συμμαχίαν μας.»

«Σήμερον δὲν ὑφίσταται λόγος συμμαχίας διότι ἡ πολιτικὴ μας εἶνε, ὡς ἐξήγησα, προσηρμοσμένη πρὸς τὸ συμφωνοῦν τῆς Κοινωνίας. Οὕτως ἐλπίζω νὰ λύσω- μεν εὐκολώτερον τὰ ζητήματά μας μετὰ τῆς Σερβίας. Κατὰ τὴν πρῶτήν μου ση- νάντησιν μετὰ τοῦ κ. Μουσαλίνη ἐξήγησα τὴν πολιτικὴν μου κατὰ τῶν συμμαχίων καὶ οὕτως ἐπεδοκίμησεν αὐτὴν ἐντελῶς.»

ΑΡΘΡΟΝ
ποίων π
συμβάσε
ωνται σ
σεων το
Η ΕΠΙ

ΑΡΘΡΟΝ
ἀντικείμε
νὸς τῶν
στικῶν ἢ
δύναται
φορὰς εἰς
τῆς παρ
ἐκδοθῆ
ομίας ὑπ
Τὸ μέ
θὰ θελή
προβλεπε
φείλει νὰ
τερον μέ
ὡς ἂν
ΑΡΘΡΟΝ
λαγῆς τὰ
θέλει συ
Ἡ ἐξ
μελῶν. Ἐ
εἶξεν ἕνα
κῶνον το
κύνου τ
κοὸς τῶ
εἶξεν τὴν
των, οὐ
λόγω ἀσ
λάβη γὰ
νων ἐν
πτώσει
τῆς χηρ
ὡς ἐξή
Ἐκε
παραου
τοῦ κα
ρίου τῆ
ὑποδεξ
οὐδενά
οὕτω
πρόεδ
Οἱ
νανται
θέσιν
πάση
Ἐ
σίας,
θὰ ἐχ
διαιρι
του.
Θ
συγκ
Ἐ
τῆς ἐ
τήσε
τὸ τι
ζόμεν

Η Δ
Α
λαμβ
πρόε
συμ
ρῶν
τῆς
πάν
διαλ
εῶν
ετες
μην
μερ
των
φοι

Φωτογραφία ἀπὸ το Ἐλεύθερον Βῆμα. Συνέντευξη Βενιζέλου

(Αντιγραφή από το Ελεύθερον Βήμα 25^{ης} Σεπτεμβρίου 1928).

ΤΟ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ Κ. ΒΕΝΙΖΛΕΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ

Ο Κος Βενιζέλος έδωκε προχθές προς τους Έλληνας δημοσιογράφους εις την Ρώμην τας ακόλουθους δηλώσεις του, δημοσιευθείσας και εις την χθεσινήν τρίτην έκδοσιν του «Ελευθέρου Βήματος»:

- *Είμαι πολύ ευτυχής δια την υπογραφήν της συνθήκης, ήτις πραγματικώς θέτει επί ασφαλών βάσεων την φιλίαν και την εγκάρδιον συνεννόησιν λαών οι οποίοι, μετά την λήξιν του πολέμου και την υπογραφήν της συνθήκης της ειρήνης, δύναται να λεχθή πράγματι ότι δεν έχουν πουθενά αντίθετα συμφέροντα. Η πολιτική αυτή της προσεγγίσεως προς την Ιταλίαν υπήρξε παλαιά δι' εμέ. Ανέκαθεν ενεπνεόμην από την ιδέαν ταύτην, και προσεπάθησα πάντοτε όση μοι δύναμις, να επιτύχω την συνεννόησιν μετά της Ιταλίας. Είνε ανάγκη να υπομνήσω ότι όταν μετά την πτώσιν των Ιωαννίνων ο τότε διάδοχος επροχώρει προς την Αυλώνα, ήλθεν ο τότε πρέσβυς της Ιταλίας και μοι ανεκοίνωσεν ότι η Ιταλική κυβέρνησις δεν θα επεδύμει την εγκατάστασιν της Ελλάδος εις την Αυλώνα και την αδριατικήν, εάν όμως λόγοι στρατιωτικοί επέβαλον την προέλασιν η Ιταλία δεν έχει αντιρρήσεις εφ' όσον η κατοχή θα ήτο προσωρινή. «Εγώ τότε διέταξα αμέσως τον διάδοχον να σταματήσει, τονίσας εις τον πρεσβευτήν ότι η Ελλάς δεν έχει βλέψεις εις την Αδριατικήν και δεν υπήρξε λόγος προελάσεως. Το γεγονός αυτό πιστοποιεί ότι απέβλεψα ανέκαθεν εις την συνεννόησιν μετά της Ιταλίας. Επίσης αναφέρω επί τω αυτώ σκοπώ ότι όταν επρόκειτο να κανονισθώσιν τα σύνορα της Αλβανίας υπό της διασκέψεως της Φλωρεντίας, και έπειτα η Βόρειος Ήπειρος προσηρτάτο εις την Αλβανίαν, ανεγνώρισα το πρωτόκολλον της Φλωρεντίας και απέσυρα τα στρατεύματά μας. Όταν δε μετά την πτώσιν του πρίγκηπος Βηδ η κατάστασις της Αλβανίας ωξύνθη διασαλευθείσα, και εκλήθην υπό των μεγάλων δυνάμεων όπως καταλάβω προσωρινώς την Βόρειον Ήπειρον ίνα επιβληθή η τάξις μέχρι του καθορισμού υπό της διασκέψεως της ειρήνης του ζητήματος της Αλβανίας, απήντησα ότι είμαι πρόθυμος, αλλά είναι ανάγκη να θελήση τούτο η Ιταλία. Αι δυνάμεις τότε ηρώτησαν την Ιταλίαν και συνεφωνήθη ημείς μεν να καταλάβωμεν την Βόρειον Ήπειρον, η Ιταλία δε την Αυλώνα. Αναφέρω επίσης το ζήτημα της Σάσωνος όπερ ανεκινήθη εις την βουλήν μετά την συνθήκην του βουκουρεστίου. Εδήλωσα τότε εις την βουλήν ότι δεν μας χρειάζεται η Αδριατική. Ταύτα πάντα δεικνύουν ότι ήμην ανέκαθεν υπέρ της συνεννοήσεως μετά της Ιταλίας και οσάκις έβλεπα τον Σονίνο έλεγον εις αυτόν:*

- *Ελα να λύσωμεν τα ζητήματά μας.*

- *Εκείνος όμως επεφυλάσσετο εν αναμονή της επιλύσεως του αδριατικού ζητήματος.*

- *Ο πόθος μου υπέρ συμφωνίας μετά της Ιταλίας υπήρξε βαθύς, και όταν είδα τον κο. Μιχαλακόπουλον να αρχίζει συνεννοήσεις με την Ιταλίαν ενεθάρρυνα αυτόν και εδήλωσα εις την επιτροπήν των Δωδεκανησίων επισκεφθήσαν με ίνα παραπονεθή δια την θυσίαν της Δωδεκανήσου, ότι μόνο ο κος Μιχαλακόπουλος κάμνει καλά διότι μεταξύ Ελλάδος και Ιταλίας δεν ιφίσταται ζήτημα Δωδεκανήσων μετά την συνθήκη της Λωζάνης, μόνον δε μεταξύ Δωδεκανησίων και Ιταλίας, όπως δεν υφίσταται ζήτημα μεταξύ Αγγλίας και Ελλάδος περί Κύπρου, αλλά μεταξύ λαού Κύπρου και Αγγλίας.*

- *(και το διάγγελμα συμπληρώθηκε με άλλα θέματα των βαλκανικών κρατών λήγει δε ως εξής):*

- *Κατά την πρωινήν μου συνάντησίν μετά του κ. Μουσολίνι εξήγησα την πολιτικήν μου κατά των συμμαχιών και ούτος επεδοκίμασεν αυτήν εντελώς».*

Το σύμφωνο με την Ιταλία, δηλαδή τον Μουσολίνι, που υπεγράφη στις 23 Οκτωβρίου 1928, είχε να αντιμετωπίσει ο Ιωάννης Μεταξάς, ως Υπουργός των Εξωτερικών στα θέματα εξωτερικής πολιτικής της διακυβερνήσεως του 1936-1941. Τα προβλήματα άρχισαν να εμφανίζονται επιτακτικά την άνοιξη του 1939, συγκεκριμένα την 12^η Μαρτίου, όταν ο Μεταξάς σημειώνει στο Ημερολόγιό του, «εβδομάς παθών». Είναι πολλά τα θέματα που τον απασχολούν και καταλήγει. «Τι εβδομάδα! – Τώρα όμως θα κινηθεί Μουσολίνι; μπορεί να μην κινηθεί; Και τι έχουμε να υποστούμε εμείς; - Ανησυχία μου σοβαρές απόψε». «12 Μαρτίου. φοβερά αποφασίς μου εν περιπτώσει Ιταλικής απειλής». Συνεχίζει στις 20 Μαρτίου «Ησυχότερα κατάστασις Αλλά υπερήφανος δι' απόφασίν μου».

Σελίδα 359 από Ημερολόγιο Τομος 4

https://drive.google.com/file/d/1v45v3_SAU88Ax_b_QK51Sggr1XWlFQ9s/view?usp=sharing

Την Μεγάλη Τρίτη 4 Απριλίου καταγράφει: «Ησυχία. Από Αλβανία, από ημερών ειδήσεις ανησυχαστικά». Την Μεγάλη Παρασκευή: «απόβασις των Ιταλών εις Αλβανίαν. Βαρεία ανησυχία».

Στις 9 Απριλίου «Ολίγον μετά τα μεσάνυκτα. Ανακοινώ Waterlow Hopkinson τας ειδήσεις Ρώμης Ασημακόπουλου και ότι έχω απόφασιν να αντισταθώ μέχρις εσχάτων, ότι ο πόλεμος θα επεκταθεί εις όλην την Ελλάδα. – και ότι προτιμώ την τελείαν καταστροφήν δια τον τόπον μου παρά την ατίμωσιν. Φεύγουν σπεύδοντες να τηλεγραφήσουν Λονδίνον».

Ο Ιωάννης Μεταξάς όμως δεν εφησυχάζει παρόλες τις ανακοινώσεις και επιβεβαιώσεις των Άγγλων που μεσολαβούν ότι δεν κινδυνεύει η Ελλάδα. Η σκέψη του στρέφεται στο Σύμφωνο του 1928 και τον τρόπο που πρέπει να το χειριστεί ώστε να μην δημιουργηθούν παρεξηγήσεις, αφού επισήμως η θέση της Ελλάδος είναι να τηρήσει ουδετερότητα, τουλάχιστον φαινομενικά, γιατί στην ουσία είχε ανακοινώσει ήδη από τον Σεπτέμβριο του 1936, στο Ανώτατο Ναυτικό Συμβούλιο, ότι η θέση της Ελλάδος σε περίπτωση πολέμου με τον άξονα θα είναι με τους Συμμάχους.

Ο απώτερος στρατηγικός σκοπός του για αυτήν την θέση στο πλευρό των συμμάχων ήταν ιδεολογικού χαρακτήρα, γιατί το μεν καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου φαινόταν να έχει όμοια εξωτερικά στοιχεία με τις υπολοιπές δικτατορίες του άξονα, αλλά με κανένα τρόπο δεν συμμετείχε στην επιθετική τους στάση ούτε είχε την ίδια φιλοσοφία.

Η στάση δε του Μεταξά να μετέχει των Συμμάχων ήταν ακριβώς αυτή που θα του εξασφάλιζε σε περίπτωση νίκης, την δυνατότητα να ελευθερώσει τα Δωδεκάνησα. Δηλαδή τηρώντας την στάση στην εξωτερική πολιτική του Βενιζέλου όπως ο ίδιος είχε στόχευε στο αντίθετο αποτέλεσμα του Συμφώνου. Όπως χωρίς δισταγμό το ανακοινώνει ο ίδιος στους Ιδιοκτήτες και αρχισυντάκτες του Αθηναϊκού τύπου στις 30 Οκτωβρίου 1940.

Γ.Α.Κ.

<http://ioannismetaxas.gr/ANAKINOSIS%20METAXA%2030%20OCT%201940%20GAK%20file%2066.pdf>

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

<http://www.ioannismetaxas.gr/Anakoinosis%20I.Metaxa%20pros%20Idioktitas%20Athinaikou%20Tupou.pdf>

Ακριβώς το αντίθετο από αυτό που αρνήθηκε να αντιμετωπίσει ο Βενιζέλος ως δίκαιο αίτημα των Δωδεκανησίων και χωρίς κανένα δισταγμό το ανακοίνωσε την ημέρα που έδωσε την συνέντευξη στο:

Ελεύθερο Βήμα της 25^{ης} Σεπτεμβρίου 1928.

Στο πλαίσιο λοιπόν αυτής της «φιλίας» προβαίνει σε διάφορες ενέργειες που να εμφανίζουν της φιλικότητα της Ελλάδος ώστε να μην κινήσει τις υποψίες συγχρόνως να αποφύγει την όποιαν δέσμευση εκ της συμφωνίας του 1928.

Για το γεγονός της καταλήψεως της Αλβανίας την άνοιξη του 1939, ο Γκράτσι ο οποίος φτάνει ως νέος πρέσβης στην Ελλάδα εκείνες τις ημέρες καταγράφει τα εξής: «Ο Ελληνικός λαός που θυμόταν ότι είχε αναγκασθεί να υποκύψει στις θελήσεις της Ιταλίας κατά τον καθορισμό των βορείων συνόρων της Ηπείρου και που σαν να προαισθάνετο τα όσα του

επεφύλασε η μοίρα διαισθάνθηκε ενστικτωδώς ποιά δυνατή απειλή δημιουργούσε η κατάληψη της Αλβανίας για το μέλλον του, που έφερε στα σύνορα εκείνα που είχε δεχτεί με μισή καρδιά». (υπογράμμιση) «Μόνος που δεν έχασε την ψυχραιμία του μέσα στο κύμα πανικού που κατέκλυσε την Ελλάδα ήταν ο Πρωθυπουργός στρατηγός Μεταξάς».

Την 29^η Αυγούστου σημειώνει «Επιστράτευσίς μας συνετελέσθη εν τάξει».

Την 1η Σεπτεμβρίου 1939 ξεσπά ο Παγκόσμιος Πόλεμος. Ανακουφισμένος ο Μεταξάς σημειώνει: «Πόλεμος Ιταλία ουδετέρα!».

Την 5η Σεπτεμβρίου. «Συνομιλία με Παλαιρετ. Υποδείξεις δια Ιταλίαν. Αύριον Γκράτσι...Αφήνω να εννοήσει κοινήν επιστράτευσιν. Θα πιάσει;...15 Σεπτεμβρίου Γκράτσι. Διαβεβαιώσεις γραπταί Μουσολίνι ότι δεν θα μας ενοχλήσει.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ , Σελίς 394 - 395

https://drive.google.com/file/d/1DkjUOs7hGOqVgziS4WxtHcv_aZvki39d/view?usp=sharing

και 398 - 399

<https://drive.google.com/file/d/1IMfvjSWusAaQmmYLPvKDMf23WCbx8i3X/view?usp=sharing>

Στις 10 Οκτωβρίου σημειώνει: «Η Ιταλία εδέχθη την λύσιν μας. Ζήτω!»

Μποτάι - Μεταξάς - Γκρατσι στην Θεσσαλονίκη

Και η ελληνοιταλική «φιλία» συνεχίστηκε: Στις 18 Δεκεμβρίου 1939 ο Μεταξάς σημειώνει στο Ημερολογίό του «Υποδοχή Bottai –όλα καλά». Στις 19 συνεχίζει. «Υποδοχή Bottai στο Πανεπιστήμιο». Ήταν ο Υπουργός Παιδείας που ήρθε για την έκθεση του ιταλικού βιβλίου στην Θεσσαλονίκη.

Χωρίς να δώσει το δικαίωμα ο Μεταξάς στους εχθρούς να πορφασιστούν την δική του ευθύνη. Ήταν και αυτό ένα διαπραγματευτικό όπλο για το τέλος του πολέμου, όταν στο τραπέζι της ειρήνης αν ζούσε θα ήτανέτοιμος να διεκδικήσει τα Δωδεκάνησα. Αυτός ήταν ο λόγος της δημοσίευσής όλων των διπλωματικών εγγράφων ήδη το τον Δεκεμβρίο του 1940 με την Λευκή βίβλο του Υπουργείου Εξωτερικών <http://ioannismetaxas.gr/ItalikiEpithesiIndex.pdf>
Φωτογραφία η γνωστή με τον Γκράτσι. Τον Δεκεμβρίο του 1939 έγιναν τα εγκαίνια στην Αθήνα της εκθέσεως του Ιταλικού Βιβλίου γράφει και ο Γκράτσι